

✉ Re: beiðni um umsögn - Færsla Hringvegjar í Mýrdal

Búið til	1.2.2021 15:47:19
Höfundur	Lovísa Ásbjörnsdóttir
Sent	1.2.2021 15:47:19
Tilheyrir	 202012-0038 - Færsla hringvegjar í Mýrdal - beiðni um umsögn

Efni

Re: beiðni um umsögn - Færsla Hringvegjar í Mýrdal

Upplýsingar

Sent	1.2.2021 15:47:19	Staða	Imported
Eigandi		Tímamörk	
Skjalalykill	42-0 Umsagnir almennt		
Lykilorð			

Vinnsla

Þátttakendur

Frá	Lovísa Guðrún Ásbjörnsdóttir - NI (Lovisa.G.Asbjornsdottir@ni.is)
Til	erla@vso.is

Innihald

Mál: 202012-0038 KHS/OKV/RT/IAS

Umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna matsáætlunar um færslu Hringvegjar í Mýrdal

Vísað er í tölvupóst frá 22. desember 2020 þar sem óskað er umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um matsáætlun vegna færslu Hringvegjar í Mýrdal. Með tölvupóstinum fylgdu drög að matsáætlun og stutt kynning.

Kynntir eru nokkrir kostir varðandi færslu vegarins ásamt núllkosti. Nokkrar þessara leiða liggja um Dyrhólaós og næsta nágrenni, þ.e. í grennd við friðlandið í Dyrhólaey, fágætt leirusvæði á Suðurlandi og leifar af ríkulegu votlendi í Mýrdal. Einnig eru alþjóðlega mikilvægar fuglabýggðir í grenndinni. Það er því ljóst að um viðkvæmt svæði er að ræða og gætu sumir kostirnir sem kynntir eru valdið verulegu raski á náttúruminum.

Athugunarsvæði þarf að stækka

Fram kemur (kafli 6.1) að athugunarsvæðið verði vel rúmt svo hægt sé að hnika veglínu ef tilefni er til (sjá mynd 6.1). Engu að síður er tilgreint athugunarsvæði einungis látið ná yfir nyrðri hluta Dyrhólaóss og aðeins um 1 km á báðar hendur frá veglínum þar sem best er og sums staðar er þetta belti örmjótt, t.d. í Reynishverfi, á nyrstu veglínu og í grennd við Vík. Að mati Náttúrufræðistofnunar þyrfti athugunarsvæðið að ná yfir allan ósinn og a.m.k. 1 km út frá fyrirhugðum veglínum þar sem þær skera ekki þéttbýli. Þess má geta að rannsóknir – sem m.a. hafa verið styrktar af Vegagerðinni – hafa sýnt fram á áhrif vega (umferðar) á fuglalíf í mörg hundruð metra fjarlægð frá fjölförnum vegum, sjá t.d.

<https://www.vegagerdin.is/media/rannsoknir/1800-659-Ahrif-vega-a-thettleika-fugla.pdf>
(<https://www.vegagerdin.is/media/rannsoknir/1800-659-Ahrif-vega-a-thettleika-fugla.pdf>)

Vatnsbúskapur Dyrhólaóss gefur einnig tilefni til að hafa vel rúmt um athugunarsvæðið, því stundum stíflast ósinn með tilheyrandi vatnsborðssveiflum og bakvatnsáhrifum langt uppeftir.

Í drögunum kemur fram að ekki liggi fyrir hvernig vegur úr Víkurfjöru yrði tengdur við Hringveginn (bls. 18) og er því tilefni til að stækka athugunarsvæði á þeim slóðum m.a. í ljósi þess að stundum hefur verið mjög mikið kríuvarp austarlega í Vík, jafnvel þúsundir para.

Matsspurningar og rannsóknaráætlun (9. Kafli)

Fram kemur að unnin verði úttekt gróðurfari, vistgerðum og fuglalífi en ekki virðist eiga að skoða lífríki Dyrhólaóss, hugsanlega að undaskildum fuglum.

Gróður

Á mynd 5.2 eru helstu verndarsvæði í nágrenni framkvæmdasvæðisins. Þar kemur ekki fram svæði í Mýrdal sem Náttúrufræðistofnun Íslands lagði til árið 2018 að fari á framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár (B-hluta), sjá <https://www.ni.is/node/21644> (<https://www.ni.is/node/21644>), og er til umfjöllunar hjá ráðuneyti og Umhverfisstofnun. Um er að ræða 2,9 ferkílómetra „mýrlendisvæði upp af vesturhluta Dyrhólaóss, vesturmörk við brekkurætur Geitafjalls, frá Loftsalahelli að framræsluskurði sunnan Skarphóls, þaðan austur um eftir skurðum milli ræktarlands og úthaga, yfir Brandslæk og frá mótum hans og Deildará upp með Deildará til Rauðalækjar og síðan niður með honum til óssins.“ Sjá skjáskot af kortasjá náttúruminjaskrár hér neðar.

Á staðreyndasíðu um tillögunsvæðið Mýrdal segir að á svæðinu er *“framræst mýrlendi í suðvestur- og neðsta hluta Mýrdals upp af Dyrhólaósi. Það heillegasta af mýrum á svæðinu sem lítið eða ekki hefur verið tekið til túnræktar. Frjósamt og lífríkt votlendi með miklu fuglalífi er tengist ósnum. Landbúnaðarsvæði, að mestu nýtt til beitar, lítilsháttar heyskaparland.”*

Að mati Náttúrufræðistofnunar er hér um votlendissvæði með hátt verndargildi að ræða en skv. staðreyndasíðu er þar að finna: *„Síðustu heillegu leifar af votlendi Mýrdals, liggur upp af Dyrhólaósi og tengist honum. Svæðinu mætti gera til góða með endurheimt votlendis þar sem land er ekki nytjað lengur, t.d. undir Geitafjalli. Forgangsvistgerðir á svæðinu eru starungsmýravist og runnamýravist á láglandi.”*

Skv. mynd 6.1 verður nánast allt tillögunsvæðið innan skilgreinds athugunarsvæðis vegna vegagerðarinnar. Í kafla 9.1 um matsspurningar og rannsóknaráætlun er tekið fram að í frummatsskýrslu verði gerð grein fyrir því hvort framkvæmd fari um svæði sem Ní hefur lagt til að setja á framkvæmdaáætlun náttúruminjaskrár (B-hluta) vegna gróðurfars. Mögulega væri skýrara ef tillögunsvæðið Mýrdalur á B hluta náttúruminjaskrár væri einnig sett fram á mynd 5.2.

Skjáskot af tillögunsvæðinu Mýrdal (fjólublá afmörkun) af kortasjá náttúruminjaskrár (<https://natturuminjaskra.ni.is/index.html?extent=490054.1851%2C322442.3746%2C497680.8149%2C328084.6254%2C3057>) (<https://natturuminjaskra.ni.is/index.html?extent=490054.1851%2C322442.3746%2C497680.8149%2C328084.6254%2C3057>)).

Í kafla 9.1 undir liðnum “Áformuð gagnaöflun” kemur fram í matsspurningum að unnin verði úttekt á vistgerðum og gróðurfari á *áhrifasvæði* framkvæmdar. Áhrifasvæði mun ekki vera það sama og athugunarsvæði, sem er heildarsvæðið sem skoðað er í mati á áhrifum sbr. útlístin í kafla 8.2. Á mynd 6.1 er svo notað hugtakið “viðmiðunarsvæði fyrir rannsóknir”. Stofnunin vill á rétta að í úttekt fyrir matsáætlun verði viðmiðunarsvæði haft til grundvallar við rannsóknir á lífríki. Í Mýrdal eru þekktir fundarstaðir sjaldgæfra plöntutegunda á og við framkvæmda- og áhrifasvæði. Það, ásamt því að þarna er votlendi með hátt verndargildi, áréttar mikilvægi þess að gerð verði ítarleg úttekt á gróðri innan **viðmiðunarsvæðis** til að meta áhrif framkvæmda.

Í meginexta í kafla 9.1 kemur sömuleiðis fram að athugunarsvæði miðist við “belti meðfram valkostum”. Það er ekki í samræmi við skilgreint viðmiðunarsvæði sbr. umfjöllun í fyrri málsgrein.

Að þessu sögðu er rétt að gera eftirfarandi tillögur að breytingum á efnistöfum mats á áhrifum valkosta. Breytingartillögur eru rauðmerktar:

Matsspurningar

- Hvaða vistgerðir eru á áhrifasvæði framkvæmdar og hvert er verndargildi þeirra? Verður: Hvaða vistgerðir eru á viðmiðunarsvæði framkvæmdar og hvert er verndargildi þeirra?
- Eru vistkerfi innan áhrifasvæðis sem njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd? Verður: Eru vistkerfi innan viðmiðunarsvæðis sem njóta verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd?
- Mun framkvæmd skerða svæði sem nýtur verndar eða telst hafa hátt eða mjög hátt gildi vegna gróðurfars og vistgerða? Verður: Mun framkvæmd skerða svæði sem nýtur verndar eða telst hafa hátt eða mjög hátt verndargildi vegna gróðurfars og vistgerða?
- Eru gróðurfélög innan þeirra vistgerða fágæt eða finnast gróðurtegundir á svæðinu sem hafa verið friðlýstar eða settar á valista Náttúrufræðistofnunar Íslands? Verður: Eru plöntutegundir sem hafa verið friðlýstar, eru á valista Náttúrufræðistofnunar Íslands eða aðrar sjaldgæfar tegundir innan viðmiðunarsvæðisins?

- Hversu umfangsmikið verður beint rask á gróðursvæðum og vistkerfum á áhrifasvæðum valkosta? Hversu varanleg eru áhrifin á gróður og gróðurfélög? Verður: Hversu umfangsmikið verður beint rask á vistgerðum á áhrifasvæðum valkosta? Hversu varanleg eru áhrifin á vistgerðir og flóru?
- Mun framkvæmd fara um svæði sem Náttúrufræðistofnun hefur lagt til að setja á framkvæmdahluta (B-hluta) náttúruminjaskrár vegna gróðurfars? Verður: Mun framkvæmd fara um svæði sem Náttúrufræðistofnun hefur lagt til að setja á framkvæmdahluta (B-hluta) náttúruminjaskrár vegna vistgerða?
- Munu valkostir koma til með að skerða núverandi samspil milli Dyrhólaós og gróðurlendis? Verður: Munu valkostir koma til með að skerða núverandi samspil milli Dyrhólaós og vistgerða?
- Fellur framkvæmd að alþjóðlegum samningum um verndun, þ.e. Bernarsamningnum og samningnum um líffræðilega fjölbreytni?

Viðmið

- Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd, þ.m.t. 61. gr. náttúruverndarlaga
- Alþjóðlegur samningur um líffræðilega fjölbreytni og Bernarsamningurinn.
- Náttúruminjaskrá, náttúruverndarsvæði og yfirlit yfir friðlýst svæði.
- Stefnur í aðalskipulagsáætlun Mýrdalshrepps 2012-2028.

Fyrirliggjandi gögn um gróðurfar og vistgerðir

- Gróðurkortlagning fyrir umhverfisskýrslu Aðalskipulags Mýrdalshrepps 2012-2028

(Náttúrufræðistofnun Íslands, 2012).

Hér ætti betur við að vísa í *Aðalskipulag Mýrdalshrepps 2012-2028*, umhverfisskýrslu sem unnin var af VSÓ, þar sem um óútgefin gróðurkortagögn frá Náttúrufræðistofnun Íslands er að ræða. Ef ætlunin er að vísa í kortgögnin þyrfti annað hvort að vísa nánar í kortið í umræddri skýrslu, t.d. blaðsíðutal eða viðauka, ella vísa í Náttúrufræðistofnun Íslands, óbirt gögn.

Í skýrslunni kemur fram að Náttúrufræðistofnun Íslands hafi árið 2011 yfirfarið gróðurkortlagningu frá 1976, sbr. þessi tilvísun í skýrslu:

„Til þess að bæta úr óvissu og gangnaskorti var Náttúrufræðistofnun Íslands fengin til að vinna gróðurkort sem byggist á frumgögnum frá 1976 og nær yfir stærsta hluta sveitarfélagsins. Vegna þess tíma sem hefur liðið frá kortlagningu svæðisins var farið yfir gróðurkortinu og það staffært. Gögnin sem nú eru til staðar hafa nýst vel í umhverfismatinu til að draga úr óvissu um aðstæður á svæðinu. Byggt á þessum gögnum var unnið vinnukort fyrir umhverfismatið.“

Náttúrufræðistofnun vill leggja áherslu á að þessi kortlagning byggir að megninu til á um 40 ára gömlum gögnum og aðeins hluti þess viðmiðunarsvæðis sem hér er lagt til grundvallar var endurskoðaður fyrir 10 árum. Síðan þá hafa forsendur gróðurkortlagningar breyst en frá árinu 2016 hafa vistgerðir verið grunneining kortlagningar. Að mati stofnunarinnar er full þörf á ítarlegri endurskoðun fyrirliggjandi vistgerðakorts vegna fyrirhugaðra framkvæmda.

- Vistgerðakort (Jón Gunnar Ottósson, Anna Sveinsdóttir og María Harðardóttir, ritstj., 2016).

Áformuð gagnaöflun

- Unnin verður úttekt á vistgerðum og gróðurfari á áhrifasvæði framkvæmdar. Verður: Unnin verður úttekt á vistgerðum og flóru á viðmiðunarsvæði framkvæmdar með áherslu á framkvæmda- og áhrifasvæði í úttektinni.

Fuglar

Í matsáætlun er ekki vikið á ágætri úttekt á fuglalífi við Dyrhólaós sem Jóhann Óli Hilmarsson vann og kom út 2013.

https://fuglavernd.is/wp-content/uploads/2021/01/Dyrholaos_skyrsla_loka.pdf (https://fuglavernd.is/wp-content/uploads/2021/01/Dyrholaos_skyrsla_loka.pdf)

Þar kemur fram að mikið af farfuglum fer þar um, m.a. mjög mikið af jaðrakan sem gæti gefið vísbendingar um að ósinn kunni að flokkast sem alþjóðlega mikilvægt viðkomusvæði fyrir þessa tegund. Athuganir Jóhans Óla náðu að litlu leyti til vetrarfugla en ljóst er að fuglar nýta þetta svæði drjúgan hluta ársins, m.a. sjást þar stórir gæsa hópar síðla hausts, m.a. seint í nóvember samkvæmt fremur takmörkuðum athugunum Náttúrufræðistofnunar. Það er því nauðsynlegt að kanna fugla á svæðinu árið um kring, með tíðum athugunum um fartíma vor og haust.

Leiran í Dyrhólaósi

Nauðsynlegt er að mati Náttúrufræðistofnunar að rannsaka fleiri þætti en fugla í lífríki leirunnar, sem og aðrar fjöruvistgerðir í Dyrhólaósi.

Tími fyrir rannsóknir of knappur

Rannsókn er hafi stöðugleika strandarinnar við Vík og er ætlunin að hún gæti tekið næstu þrjú árin (bls. 20), þ.e. staðið allt til 2024. Öðrum rannsóknum virðist hins vegar ætlaður mun knappari tími, því gert er ráð fyrir kynningu á matsskýrslu haustið 2021, að álit Skipulagsstofnunar liggi fyrir í mars 2022 (bls. 32) og að framkvæmdir hefjist síðla árs 2022 (bls. 20). Þetta setur öllum rannsóknum mjög þröngar skorður, sérstaklega þá fuglarannsóknum sem þurfa að ná yfir allar árstíðir.

Bestu kveðjur,

Lovísa

.....
Náttúrufræðistofnun Íslands / Icelandic Institute of Natural History
Urriðaholtsstræti 6-8, 220 Garðabær.
Sími/Tel: (354) 5 900 500. www.ni.is (<http://www.ni.is>)

From: "Erla Björg Aðalsteinsdóttir" <erla@vso.is>
To: "Móttaka - NI" <Mottaka@ni.is>
CC: "Trausti Baldursson - NI" <Trausti.Baldursson@ni.is>
Subject: beiðni um umsögn - Færsla Hringveggar í Mýrdal
Date: 22.12.2020 14:30:23

Góðan dag

Vegagerðin óskar eftir samráði um drög að matsáætlun vegna færslu Hringveggar í Mýrdal.

Frestur til umsagna er til 1. febrúar 2021.

Sjá nánar meðfylgjandi skjöl.

Kveðja,
Erla Björg Aðalsteinsdóttir
Umhverfis- og auðlindafræði M.Sc

Umhverfi og skipulag

VSÓ RÁÐGJÖF

Borgartúni 20, 105 Reykjavík, Ísland

sími: 585 9195

netfang: [erla@vso.is \(mailto:erla@vso.is\)](mailto:erla@vso.is)

heimasíða: [www.vso.is \(blocked::http://www.vso.is/\)](http://www.vso.is)

Leiddu hugann að umhverfinu áður en þú prentar út þennan tölvupóst.

Þessi tölvupóstur og viðhengi hans getur innihaldið trúnaðarupplýsingar eingöngu ætlaðar þeim sem hann er stílaður á.

Ef póstur þessi berst fyrir mistök þá vinsamlegast gerið sendanda viðvart og eyðið póstsendingunni.

Viðhengi

image003.jpg (45 KB)